

Abdominální sonografie – základní kurz

Základní kurz slouží jako úvod do problematiky abdominální sonografie a jeho absolvování je povinné před další praktickou výukou k získání základní úrovně kompetencí v abdominální sonografii (viz curriculum abdominální sonografie).

Vstupní podmínky pro absolvování kurzu:

Lékař rozumějící fyzikálním základům ultrazvuku, principům sonografické diagnostiky, ovládání a funkce přístroje, hygieně práce, sonografické propedeutice a platné legislativě relevantní ke klinické sonografii.

Předpokladem jsou základní anatomické a (pato)fyzilogické znalosti relevantní k břišní sonografii.

Délka a uspořádání kurzu:

3 dny (1 vyučovací hodina = 45 minut, celkem 8 vyučovacích hodin/den)

Podíl praktické výuky: minimálně 50 % času konání kurzu

Maximální podíl počtu účastníků na jednoho lektora během praktických cvičení:
4

Obsah kurzu:

Normální anatomie

Játra

- Jaterní segmenty
- Velikost, tvar jater a jeho variace, povrch jater
- Cévní zásobení jater a fyziologické cévní toky

Biliární systém

- Žlučník a porta hepatis, intra- a extrahepatální žlučovody

Portální systém a slezina

- Velikost sleziny
- Cévní zásobení sleziny
- Normální varianty

Pankreas:

- Poloha, části, velikost, vzhled hlavy, těla i kaudy pankreatu
- Normální varianty
- Vztah k cévním strukturám

Ledviny a nadledviny

- Lokalizace, velikost a normální varianty
- Sonoanatomie ledviny, normální varianty
- Perfuze ledvin
- Lokalizace nadledvin, vyšetřovací technika

Urogenitální systém

- Anatomie odvodného systému močového
- Ureterální jet
- Reziduální objem po mikci
- Prostata a semenné vajíčky
- Uterus a adnexa transabdominálně
- Známky těhotenství intra- i extrauterinně

Abdominální cévy

- Aorta, truncus coeliacus a jeho hlavní větve, SMA, IMA, pánevní tepny a jejich větve, renální tepny – normální poloha, vzhled, velikost, charakter normálních toků
- Pelvické žíly, VCI, renální žíly, jaterní žíly, portální systém – normální poloha, vzhled, velikost, charakter normálních toků
- Lymfatický systém

Prezentace základních patologií

Játra

- Hepatomegalie
- Jaterní steatóza a její fokální varianty, fibróza a cirhóza
- Fokální léze jater: cysty, hemangiom, FNH, adenom, metastázy, HCC, absces, hydatid, hematom

Biliární systém

- Cholecystolithiasa, sludge
- Akutní cholecystitida
- Cholesterolóza
- Polypy žlučníku
- Karcinom žlučníku
- Cholestáza intra- a extrahepatálně
- Choledocholithiasa
- Aerobilie
- Cholangiokarcinom

Slezina

- Splenomegalie
- Poranění sleziny
- Infarkt sleziny
- Fokální změny

Pankreas:

- Akutní a chronická pankreatitida
- Tumory pankreatu
- Pseudocysty

Ledviny a nadledviny

- Difuzní postižení ledvin (akutní glomerulonefritis, AIN, akutní pyelonefritis, amyloidóza)
- Svraštění ledvin (chronická glomerulonefritis, chronická pyelonefritis, analgetická nefropatie)
- Renovaskulární onemocnění (stenóza renální tepny, trombóza renální žíly)
- Renální cysty
- Renální tumory
- Fokální záněty ledvin
- Kalcifikace v ledvinách
- Expanze nadledvin
- Perirenální patologie

Urogenitální systém

- Hydronefróza a její mimikry
- Tumory odvodných cest močových
- Urolithiasa
- Zhodnocení endometria (známky gravidity a suspektní patologie)
- Myomy uteru
- Základní ovariální patologie
- BPH

Abdominální cévy

- AAA
- Ateroskleróza abdominálních cév
- Portální hypertenze, portální trombóza, Budd-Chiariho syndrom

Retroperitoneum

- Základní patologie retroperitonea (retroperitoneální fibróza, retroperitoneální hematom, expanze, lymfadenopatie)

Praktická část kurzu

- Prohloubení znalostí práce s přístrojem
- Nácvik zobrazení normální anatomie jednotlivých orgánů
- Orientace v orgánové a topografické sonoanatomii
- Polohování pacientů během vyšetření, respirační manévry
- Nácvik techniky vyšetření břicha - systematický postup při vyšetření břicha versus FAST protokol
- Další tipy a triky během vyšetřování
- Prezentace nalezených abnormalit u vyšetřovaných jedinců

Praktická část probíhá ve skupinkách střídavě s prezentacemi teorie vždy v návaznosti na probranou kapitolu.